

Олексій Ільченко,
*канд. пед. наук, старший науковий співробітник
відділу інтеграції змісту загальної середньої освіти,
Інститут педагогіки НАПН України*

НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ОСВІТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Навчальне середовище – генеральний дидактичний фактор, від якого найбільшою мірою залежить ефективність цілісного дидактичного процесу. У багатьох працях вітчизняних (В. Ю. Биков, Ю. О. Жук, І. А. Зязюн, В. Р. Ільченко, С. О. Сисоєва та ін.) і зарубіжних вчених (В. І. Панов, В. І. Слободчиков, В. О. Ясвін та ін.) розглядається поняття «навчальне середовище». Але у зв'язку з втіленням ідей економічного світогляду в предметах цілісного змісту освітніх галузей це поняття не розглядалось [1].

У зв'язку з втіленням ідей економічного світогляду в структурні елементи поняття «навчальне середовище» необхідно ті, які переорієнтують традиційну освіту на принципи і методичні підходи освіти для сталого розвитку: принципи сутнісної інтеграції змісту освітніх галузей на основі ідей економічного світогляду та технології формування наукової картини світу, її особистісно значимої складової – життєствердного національного образу світу кожного представника молодих поколінь, що обумовить формування життєствердної моделі світу суспільства як умови сталого його розвитку.

Кінцева мета освіти сталого розвитку – формування мотивованої громадянської позиції збереження довкілля, передачі його з покоління в покоління в непогіршеному стані і формування на цій основі всієї життєдіяльності суспільства. Поняття довкілля, зв'язки з довкіллям кожної людини, які мають формуватись у неї з перших кроків життя в домашній школі, в дошкіллі, під час вивчення предметів всіх освітніх галузей з використанням закономірностей сучасної науки входять до фундаментальних понять освіти для сталого розвитку.

Навчальне середовище має включати такі компоненти: просторово-предметний компонент – матеріальну базу, необхідну для навчання, виховання, розвитку особистості як представника сталого розвитку, формування ключових її предметних компетентностей; соціальний компонент, який забезпечує взаєморозуміння і задоволення потреб всіх суб'єктів навчального процесу – педагогів, учнів, батьків, адміністрацію і т.п.; психодидактичний (технологічний) компонент, тобто зміст і методи навчання, навчально-методичне забезпечення втілення ідей економічного світогляду в змісті предметів всіх освітніх галузей загальноосвітньої школи, формування під час вивчення всіх навчальних предметів наукової картини

світу, її особистісно значимої складової – життєствердного національного образу світу [2].

Ці компоненти покликані забезпечити освіту з питання розвитку і збереження довкілля для сучасних і наступних поколінь, збереження природних ресурсів країни, оздоровлення молодих поколінь, надання можливості кожному представнику набути природовідповідно високих рівнів інтелекту, здатності «виробляти багатства руками» (вислів М. В. Остроградського) і водночас умов, при яких «розумні руки роблять розумною голову».

Використання обладнання осередків кабінету «Довкілля», який поширений в школах Полтавської області і третині шкіл України, в яких з 2000 р. впроваджувалась модель освіти для сталого розвитку «Довкілля», кабінету цілісного світогляду, довели доцільність і необхідність означених компонентів для освіти для сталого розвитку суспільства [3].

Список використаних джерел:

1. Ільченко О. Г. Навчальне середовище компетентнісної моделі освітньої галузі «Природознавство». *Технології інтеграції змісту освіти* : зб. наук. пр. за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф. «Теоретико-методичні засади компетентнісної моделі змісту освітніх галузей загальноосвітньої школи», 18 квітня 2013 р. Полтава : ПОППО, 2013. Вип. 5. С. 178-183.

2. Ільченко О. Г. Навчальне середовище для інтеграції змісту освіти на засадах освіти для сталого розвитку. Зб. наук. праць «*Технології інтеграції змісту освіти*» за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 26 квітня 2012 р. Полтава : ПОППО, 2012. С. 112-117.

3. Ільченко О. Г. Кабінет цілісного світогляду в старшій школі. *Технології інтеграції змісту освіти* : зб. наук. пр. Всеукраїнського круглого столу «Інтеграція змісту освіти в профільній школі», 17 квітня 2019 р. Вип. 11. Полтава : ТОВ «АСМІ». 2019. С. 137-140.

Алла Кмець,

асистент,

Глухівський НПУ ім. О. Довженка

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ УЧНІВ З ПІДРУЧНИКОМ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНТЕГРОВАНИМ КУРСАМ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Концепцією Нової української школи визначено, що оновлення змісту й методик навчання учнів та перехід української школи до реалізації компетентнісного підходу в освітньому процесі передбачає його переорієнтацію на результат освіти в діяльнісному вимірі, зміщення акценту